

IV

(Πληροφορίες)

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΡΟΕΡΧΟΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2014, για την προώθηση της επιχειρηματικότητας των νέων με σκοπό την κοινωνική τους ένταξη

(2014/C 183/04)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΑ ΑΚΟΛΟΥΘΑ:

1. Η οικονομική κρίση που ξεκίνησε κατά το δεύτερο ήμισυ της προηγούμενης δεκαετίας δημιούργησε μια ιδιαίτερα εύθραυστη κατάσταση για τη σημερινή νεολαία. Τα ποσοστά της ανεργίας των νέων παραμένουν σε ιστορικά υψηλά επίπεδα, ήτοι 23,2 % στην ΕΕ των 28 και 23,8 % στην ευρωζώνη (Δεκέμβριος 2013).
2. Ως αποτέλεσμα αυτής της υψηλής ανεργίας, το επίπεδο της φτώχειας και της κοινωνικής απομόνωσης των νέων αυξάνεται, ενώ ολοένα και περισσότεροι νέοι νοιώθουν αναγκασμένοι να εγκαταλείψουν τις χώρες τους και, ορισμένες φορές, την ευρωπαϊκή ήπειρο, προκειμένου να αναζητήσουν καλύτερες ευκαιρίες. Έτσι προκύπτει το φαινόμενο της διαρροής επιστημονικού δυναμικού σε ορισμένα κράτη μέλη, το οποίο ίσως είναι δύσκολο να ανατραπεί.
3. Μέσω της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και των εμβληματικών πρωτοβουλιών της με τίτλο «Νέες Δεξιότητες και Θέσεις Εργασίας», «Ψηφιακό Θεματολόγιο για την Ευρώπη», «Ένωση Καινοτομίας» και «Νεολαία σε Κίνηση», η Ευρωπαϊκή Ένωση προάγει την επιχειρηματικότητα, ευνοώντας την επιχειρηματική σκέψη και τις σχετικές γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που μπορούν να τονώσουν την έξυπνη, βιώσιμη και συμμετοχική ανταγωνιστικότητα και ανάπτυξη.
4. Η επιχειρηματικότητα είναι σημαντικός μοχλός οικονομικής ανάπτυξης και δημιουργίας θέσεων εργασίας: δημιουργεί νέες επιχειρήσεις και θέσεις εργασίας, ανοίγει νέες αγορές, βελτιώνει την παραγωγικότητα και παράγει πλούτο. Η επιχειρηματική νοοτροπία ενισχύει την απασχολησιμότητα των νέων. Η επιχειρηματικότητα, ιδιαίτερα στο πλαίσιο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), συνιστά τη ραχοκοκαλιά της οικονομίας της ΕΕ και τη σημαντικότερη πηγή νέων θέσεων εργασίας⁽¹⁾.
5. Στις κοινωνίες που εκτιμούν και επιβραβεύουν επιχειρηματικές συμπεριφορές, όπως η ανάληψη λελογισμένων ρίσκων και η ανεξάρτητη σκέψη, ευνοείται η διαμόρφωση νέων λύσεων στις κοινωνικές προκλήσεις. Σε αυτό το πλαίσιο, πρέπει να εκτιμηθεί περισσότερο η δημόσια αντίληψη για τους επιχειρηματίες, να εντατικοποιηθεί η εκπαίδευση σε θέματα επιχειρηματικότητας και να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή και βοήθεια στις ομάδες που υποεκπροσωπούνται, προκειμένου να ιδρύσουν, να διαχειριστούν ή να επεκτείνουν μια επιχείρηση ή εταιρεία.

⁽¹⁾ Άνω του 99 % των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων είναι ΜΜΕ. Τα δύο τρίτα των θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα και, κατ' επέκταση, περισσότερο από το μισό συνολικό προστιθέμενο όφελος που δημιουργούν οι επιχειρήσεις στην ΕΕ, προέρχονται από αυτές (Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Ιστότοπος της ΓΔ Επιχειρήσεων και Βιομηχανίας).

6. Η επιχειρηματικότητα δεν βασίζεται αποκλειστικά στην επιδίωξη κέρδους. Διάφοροι παράγοντες, τόσο από τον δημόσιο όσο και από τον ιδιωτικό τομέα, την κοινωνία των πολιτών και τις οργανώσεις κοινωνικής οικονομίας⁽¹⁾, αντιμετωπίζουν βασικές κοινωνικές προκλήσεις συνδυάζοντας κοινωνικές και επιχειρηματικές παραμέτρους. Η τάση αυτή αποκαλείται «κοινωνική επιχειρηματικότητα» και τα νέα είδη οργανισμών που προκύπτουν αποκαλούνται «κοινωνικές επιχειρήσεις».
7. Ο πολιτισμός και η δημιουργικότητα αναγνωρίζονται στο «Ανανεωμένο Πλαίσιο Ευρωπαϊκής Συνεργασίας στον τομέα της Νεολαίας» ως πεδία δράσης της πολιτικής για τους νέους. Οι τομείς του πολιτισμού και της δημιουργίας⁽²⁾ μπορούν να παρέχουν μοναδικές ευκαιρίες για την αξιοποίηση της δημιουργικότητας των νέων και του ανθρώπινου κεφαλαίου σε έξυπνη ανάπτυξη και θέσεις εργασίας. Στην ψηφιακή εποχή, η συμπερίληψη του πολιτισμού είναι ισχυρό εργαλείο για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της συμμετοχής στα κοινωνικά δρώμενα, κυρίως μεταξύ των νέων.
8. Στην τελική της έκθεση, η ομάδα εμπειρογνομόνων για την «προώθηση της δημιουργικότητας και του καινοτόμου πνεύματος των νέων μέσα από τον εντοπισμό των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων που αποκτώνται από την μη τυπική και άτυπη μάθηση» εξέτασε τρόπους ενίσχυσης της απασχολησιμότητας των νέων.

ΕΚΤΙΜΑ ΟΤΙ:

9. Η επιχειρηματικότητα μπορεί να αποτελέσει σημαντικό στοιχείο για την αυτονομία, την προσωπική εξέλιξη και την ευημερία των νέων. Η επιχειρηματικότητα μπορεί να θεωρηθεί ως μία εκ των λύσεων για την καταπολέμηση της ανεργίας των νέων.
10. Η Ευρώπη πρέπει να επενδύσει στην εκπαίδευση και την κατάρτιση σε θέματα επιχειρηματικότητας, στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος όπου οι επιχειρηματίες ευημερούν και αναπτύσσονται, προσεγγίζοντας επίσης συγκεκριμένες ομάδες, καθώς και στην προβολή των επιχειρηματιών ως προτύπων.
11. Συγκεκριμένα, το μοντέλο της «κοινωνικής επιχειρηματικότητας», το οποίο αποσκοπεί πρωταρχικά στο ευρύτερο καλό της κοινωνίας, μπορεί να απευθύνεται στους νέους και να τους παρέχει την ευκαιρία να παρουσιάσουν καινοτόμες προτάσεις στις τρέχουσες οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις. Η έννοια της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, η οποία προσεγγίζει τον άνθρωπο και την τοπική κοινότητα, διασφαλίζει την κοινωνική συνοχή μέσω της συμμετοχής των νέων, συμπεριλαμβανομένων των νέων από ευάλωτες ομάδες.
12. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις⁽³⁾ συμβάλλουν στην έξυπνη ανάπτυξη προβάλλοντας την κοινωνική καινοτομία ως απάντηση στις νέες ανάγκες: συμβάλλουν στην αειφόρο ανάπτυξη καθώς λαμβάνουν υπόψη τον περιβαλλοντικό τους αντίκτυπο και διαθέτουν μακροπρόθεσμο προγραμματισμό. Βρίσκονται στην καρδιά της συμμετοχικής ανάπτυξης λόγω της έμφασης που δίνουν στους ανθρώπους και την κοινωνική συνοχή.

ΣΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ:

13. Η πολιτική για τους νέους μπορεί να συμβάλλει στη διατομεακή συνεργασία, η οποία, με τη σειρά της, μπορεί να συμβάλλει στην υπέρβαση εμποδίων. Η επιχειρηματικότητα, όπως και πολλοί άλλοι τομείς, απαιτεί μακροπρόθεσμο σχεδιασμό και ακλόνητη πίστη στις δυνατότητες των νέων. Για αυτόν τον σκοπό, οι νέοι πρέπει να παροτρύνονται, να εμψυχούνται σε αυτούς το πνεύμα της επιχειρηματικότητας από μικρή ηλικία (ανάληψη πρωτοβουλίας, εμπιστοσύνη, ανάληψη λελογισμένων ρίσκων, δημιουργικότητα, οργάνωση, επιμονή) προκειμένου να αναπτύξουν στο έπακρο τις δυνατότητές τους και να εισέρχονται επιτυχώς στην αγορά εργασίας. Για την προώθηση της επιχειρηματικότητας των νέων, με ιδιαίτερη έμφαση στην κοινωνική επιχειρηματικότητα, προσδιορίζονται οι ακόλουθες προτεραιότητες:
 - Ενίσχυση της επιχειρηματικής σκέψης και των δεξιοτήτων των νέων μέσω της επίσημης εκπαίδευσης, καθώς και της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης. Η επιχειρηματική ικανότητα περιλαμβάνει διαλειτουργικές δεξιότητες, συμπεριφορές και γνώσεις. Οι κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους είναι κεντρικό εργαλείο και μέσο ανάπτυξης διαλειτουργικών δεξιοτήτων.

(1) Η κοινωνική οικονομία απασχολεί πάνω από 14,51 εκατομμύρια άτομα στην ΕΕ, ήτοι το 6,5 % του συνόλου των απασχολούμενων. Καλύπτει φορείς με ειδικό νομικό καθεστώς (συνεταιρισμούς, ιδρύματα, σωματεία, αλληλασφαλιστικές εταιρείες), καθώς και κοινωνικές επιχειρήσεις υπό μορφή τυπικής ιδιωτικής ή δημόσιας εταιρίας περιορισμένης ευθύνης (Πρωτοβουλία Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας - SEC (2011) 1278 final).

(2) Οι τομείς του πολιτισμού και της δημιουργίας αντιπροσωπεύουν το 4,5 % του ευρωπαϊκού ΑΕΠ και προσφέρουν απασχόληση σε περίπου 8 εκατομμύρια εργαζομένους («Ωθηση στους τομείς του πολιτισμού και της δημιουργίας για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση στην ΕΕ» - COM(2012) 537 final).

(3) Μια κοινωνική επιχείρηση είναι φορέας κοινωνικής οικονομίας, του οποίου κύριος στόχος είναι ο θετικός κοινωνικός αντίκτυπος παρά η δημιουργία κέρδους για τους ιδιοκτήτες ή τους μετόχους της. Παρέχει αγαθά και υπηρεσίες στην αγορά με επιχειρηματικό και καινοτόμο τρόπο και χρησιμοποιεί τα κέρδη της κυρίως για την επίτευξη κοινωνικών στόχων. Υπόκειται σε υπεύθυνη και διαφανή διαχείριση, και, συγκεκριμένα, φέρνει σε επικοινωνία τους υπαλλήλους, τους καταναλωτές και τους ενδιαφερόμενους φορείς που επηρεάζονται από τις εμπορικές της δραστηριότητες (Πρωτοβουλία Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας - SEC (2011) 1278 final).

- Προώθηση των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους (μέσω ενημέρωσης, παροχής συμβουλών και καθοδήγησης) και των εθελοντικών δραστηριοτήτων για νέους ως μέσων απόκτησης δεξιοτήτων απαραίτητων για την εύρεση εργασίας ή την έναρξη δικής τους επαγγελματικής δραστηριότητας. Αναγνώριση της συμβολής των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους στην ενίσχυση και τη στήριξη της δημιουργικής ενέργειας και της καινοτομικότητας των νέων ως βασικών στοιχείων της προσωπικής εξέλιξης και έμπρακτης ενσωμάτωσής τους.
- Ενίσχυση και περαιτέρω ενδυνάμωση της «κοινωνικής επιχειρηματικότητας» ως επιχειρηματικού προτύπου μεταξύ των νέων, κατά τρόπο που ενισχύει την απασχολησιμότητά τους, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη βιώσιμες και περιβαλλοντικές παραμέτρους.
- Προώθηση της απόκτησης ψηφιακών δεξιοτήτων από όλους τους νέους, προκειμένου να μπορούν να αξιοποιούν στο έπακρο τις δυνατότητες του ψηφιακού κόσμου.
- Προώθηση της πολιτισμικής συνείδησης στους νέους, ως φορείς και χρήστες, η οποία ενισχύει την αίσθηση της πρωτοβουλίας και το επιχειρηματικό πνεύμα. Η πρόσβαση στον τομέα του πολιτισμού και η ενεργός συμμετοχή σε πολιτιστικές δραστηριότητες μπορεί να ενισχύσει την ευημερία και τη συναίσθηση των νέων ότι μοιράζονται μια κοινή πολιτισμική κληρονομιά.

ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ, ΤΗΡΟΥΜΕΝΗΣ ΔΕΟΝΤΩΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ:

14. Να αναγνωρίσουν τον σημαντικό ρόλο της επιχειρηματικότητας και των επιχειρήσεων στην καταπολέμηση της ανεργίας των νέων. Να διαμορφώσουν και να ενισχύσουν τις πολιτικές εμπλουτισμού γνώσεων των νέων σε διάφορους τομείς της επιχειρηματικότητας.
15. Να αναγνωρίσουν τη σημασία της επιχειρηματικής εκπαίδευσης σε μικρή ηλικία και να αναδείξουν τον ρόλο της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης, ώστε να διασφαλίζεται μια διεξοδική προσέγγιση της προσωπικής εξέλιξης των νέων και να διευκολύνεται η επιτυχής ενσωμάτωσή τους στην αγορά εργασίας.
16. Να προωθήσουν τις κοινωνικομορφωτικές δραστηριότητες για τους νέους και τις εθελοντικές δραστηριότητες των νέων ως βασικά μέσα ανάπτυξης διαλειτουργικών και κοινωνικών δεξιοτήτων που απαιτούνται για τη διοίκηση επιχειρήσεων και την επιχειρηματική δράση. Σε αυτό το πλαίσιο, να αναπτύξουν περαιτέρω και να δώσουν έμφαση στην αναγνώριση ή την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης, συνεκτιμώντας τα μαθησιακά αποτελέσματα που σχετίζονται με την επιχειρηματικότητα.
17. Να εξετάσουν την αναγνώριση των οργανώσεων της νεολαίας ως κύριων παρόχων μη τυπικής και άτυπης μάθησης, που συμβάλλουν στη διαμόρφωση επιχειρηματικής σκέψης και επιχειρηματικών δεξιοτήτων. Σε αυτό το πλαίσιο, τα κράτη μέλη μπορούν να εξετάσουν την ενίσχυση της στήριξης των οργανώσεων της νεολαίας στην παροχή καθοδήγησης, συμβουλών και ποιοτικής κατάρτισης.
18. Να προαγάγουν και να στηρίξουν τη σύσταση νέων επιχειρήσεων και τις κοινωνικές επιχειρήσεις προκειμένου να ξεπεράσουν σημαντικά εμπόδια που αφορούν την πρόσβαση στη χρηματοδότηση, σε επικουρικές υπηρεσίες και σε δυνατότητες παροχής συμβουλών (συμπεριλαμβανομένης της αξιοποίησης των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων, εφόσον συνάδει με τις συμφωνίες σύμπραξης).
19. Να προσφέρουν στήριξη, όπου απαιτείται, μειώνοντας τα πιθανά εμπόδια ανάλογα με τα επίπεδα του κοινωνικού και περιβαλλοντικού αντικτύπου.

ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΤΟΜΕΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΡΟΥΜΕΝΗΣ ΔΕΟΝΤΩΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ:

20. Να προβάλλουν περισσότερο την κοινωνική επιχειρηματικότητα και να αναπτύξουν μέσα για την καλύτερη κατανόησή της. Σε αυτό το πλαίσιο, να προάγουν τη γνώση και τις διάφορες μορφές επιχειρήσεων, κοινωνικών επιχειρήσεων (περιλαμβανομένων των συνεταιρισμών), πολιτισμικών και δημιουργικών επιχειρήσεων κ.λπ.
21. Να διευκολύνουν τα προγράμματα πρακτικής άσκησης και ανταλλαγής, τη μετάδοση εμπειρικών γνώσεων και άλλες μαθησιακές δραστηριότητες που εμπλουτίζουν τις επιχειρηματικές συμπεριφορές και δεξιότητες (π.χ. συμπερίληψη των νέων σε πραγματικές επιχειρηματικές περιπτώσεις, κατάρτιση επί τω έργω, δικτύωση, προώθηση εξειδικευμένων δεξιοτήτων) και να στηρίζουν τις προσπάθειες προσδιορισμού των μαθησιακών αποτελεσμάτων τέτοιων δραστηριοτήτων. Να προάγουν την ανάπτυξη μέσων που επιτρέπουν στους νέους να αξιολογήσουν και να παρουσιάσουν τις επιχειρηματικές τους δεξιότητες και ικανότητες.
22. Να ενθαρρύνουν τις μικρές επιχειρήσεις και τους νέους επιχειρηματίες να καινοτομήσουν και να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις ευκαιρίες που προσφέρει η εσωτερική αγορά της ΕΕ, στηρίζοντας την επέκτασή τους στο εξωτερικό και τη συμμετοχή τους σε διασυνοριακά προγράμματα μετάδοσης γνώσεων και συνεργασίας. Προκειμένου να επιτευχθούν οι εν λόγω στόχοι, πρέπει να προαχθούν τα δίκτυα νέων κοινωνικών επιχειρηματιών και πιθανών εταίρων.

23. Να ενθαρρύνουν την ανταλλαγή ευκαιριών και τη συνεργασία μεταξύ νέων επιχειρηματιών από διαφορετικά κράτη μέλη. Να ενισχύσουν την αλληλεγγύη μεταξύ γενεών, μέσα από την ανταλλαγή γνώσεων μεταξύ περισσότερο πεπειραμένων επιχειρηματιών και νέων επίδοξων επιχειρηματιών. Να προάγουν τα προγράμματα παροχής συμβουλών στον τομέα της επιχειρηματικότητας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.
24. Να εντείνουν τη διατομεακή συνεργασία και να διασφαλίσουν την πρόσβαση σε πληροφορίες και επικουρικές υπηρεσίες, προκειμένου να δημιουργήσουν ευνοϊκές συνθήκες και να μειώσουν τον διοικητικό φόρτο για τους νέους επιχειρηματίες.
25. Να βελτιώσουν την προσβασιμότητα όλων των σχετικών ενδιαφερομένων και να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα (όπως το Erasmus+, το Erasmus για Νέους Επιχειρηματίες στο πλαίσιο του προγράμματος COSME, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και άλλα οικονομικά προγράμματα για κοινωνικές επιχειρήσεις και μικροχρηματοδότηση στο πλαίσιο του προγράμματος «Απασχόληση και Κοινωνική Καινοτομία»), με σκοπό τη βελτίωση των επιχειρηματικών δεξιοτήτων των νέων, παρέχοντας, όπου απαιτείται, εξειδικευμένη στήριξη στους νέους επιχειρηματίες και αναπτύσσοντας περαιτέρω τις γνώσεις όσων εργάζονται με νέους, προκειμένου να αξιοποιούν στο έπακρο τις δυνατότητές τους.

ΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

26. Να προβάλει την επιχειρηματικότητα των νέων, επίσης στην Ευρωπαϊκή Δικτυακή Πύλη της Νεολαίας, και να παρουσιάσει ορθές πρακτικές για την επιχειρηματικότητα των νέων (ενδεχομένως σε συνδυασμό με την Ευρωπαϊκή Εβδομάδα για τις ΜΜΕ).
27. Να δρομολογήσει έρευνα ή μελέτη και να εμπλουτίσει τις γνώσεις σχετικά με την επιχειρηματικότητα των νέων, εστιάζοντας στους νέους επιχειρηματίες, στην κοινωνική επιχειρηματικότητα, στις «πράσινες» θέσεις εργασίας και στον ρόλο των κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων για τους νέους σε αυτόν τον τομέα.
28. Να ενισχύσει την ενεργό συνεργασία μεταξύ νέων επιχειρηματιών, σχετικών επιχειρηματικών και κοινωνικών εταίρων και λοιπών ενδιαφερομένων, επίσης μέσω των προγραμμάτων Erasmus+ και Erasmus για Νέους Επιχειρηματίες.